

บทที่ 4

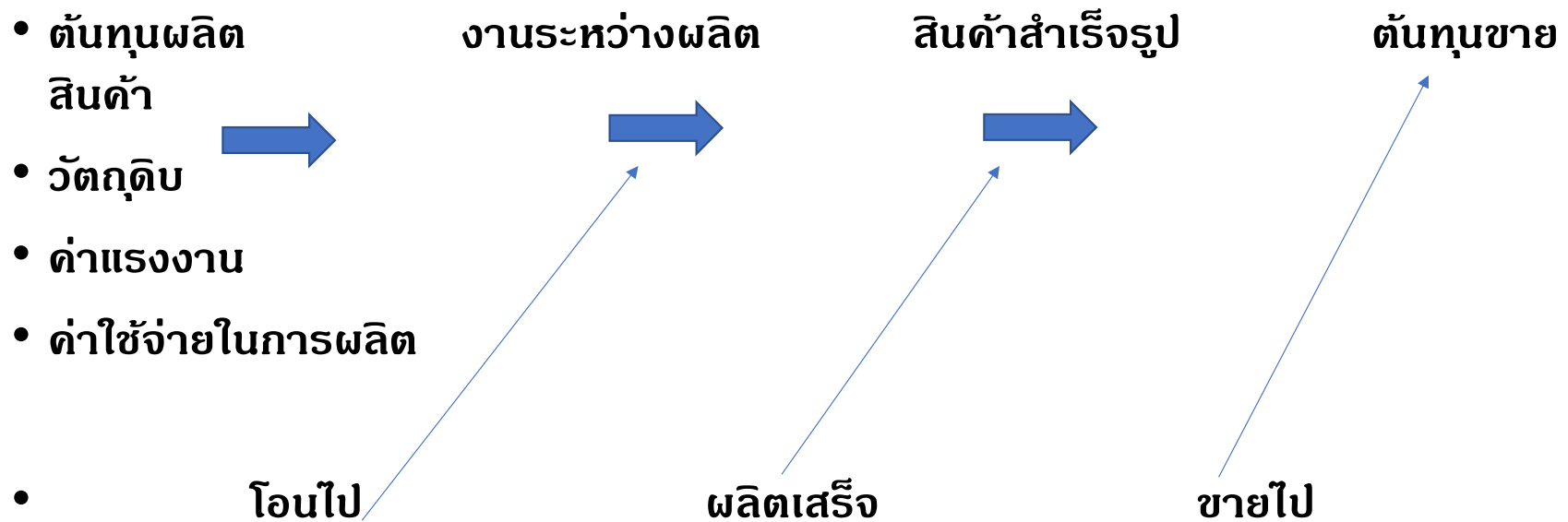
ต้นทุนงานสั่งทำ(Job order cost system)

- คำนวณต้นทุนของงานแต่ละงาน หรือแต่ละล็อตสินค้า

แนวคิดต้นทุนงานสั่งทำ

- จะใช้ในการคำนวณต้นทุนของงานแต่ละงาน หรือแต่ละล็อตของสินค้า เช่น ต้นทุนงานสร้างภาพยนตร์ ต้นทุนการจัดงานคอนเสิร์ต
- สินค้าแบบล็อต ได้แก่ ต้นทุนพิมพ์การ์ดแต่งงาน ต้นทุนพิมพ์นิตยสารรายปี ต้นทุนผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ต้นทุนผลิตมอเตอร์ของเครื่องใช้ไฟฟ้า

โครงสร้างของต้นทุนงานสั่งทำ

ต้นทุนการผลิตประกอบด้วย 3 ประเภท

- 1. วัสดุดิบทางตรง
- 2. ค่าแรงงานทางตรง
- 3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่เกิดขึ้นภายในโรงงาน ไม่รวม วัสดุดิบทางตรง และ ค่าแรงงานทางตรง

1. การคำนวณต้นทุนผลิตที่เกิดขึ้น

- บริษัท โรงงาน สุนันทา จำกัด เป็นโรงงานรับจ้างผลิต แผงหน้าปัดรถยนต์ให้กับโรงงานผลิตรถยนต์ภายในประเทศ

ต้นทุนวัตถุดิบ(Raw Materials)

- บ. โรงงานสุมันทา **สั่งซื้อวัตถุดิบที่ใช้ผลิตแผงหน้าปัด 2 ชนิด** คือ 1. **ชิ้นส่วนหน้าปัด 5,000** ชิ้น ละคร 80 บาท($5,000 \times 80 = 400,000$ บาท) และ 2. **แผงหน้าปัด 4,000** ชิ้น ละคร 60 บาท($4,000 \times 60 = 240,000$) รวมเป็นเงิน 640,000 บาท
- เดบิต วัตถุดิบ 640,000
- เครดิต เจ้าหนี้การค้า 640,000
- **ซื้อวัตถุดิบเพื่อมาใช้ในการผลิตเป็นเงินเชื่อ**

ต้นทุนแรงงาน(Factory labor)

- บริษัทโรงงานสุรนันทา มีค่าแรงงานในการผลิต 40,000 บาท จำแนกเป็น1. ค่าแรงงานของพนักงานใน **สายการผลิต** 32,000 บาท และ2. พนักงานอื่นที่ไม่ใช่สายการผลิต 8,000 บาท

- เดบิต ค่าแรงงาน 40,000

- เครดิต ค่าแรงงานค้างจ่าย 32,000

- เงินเดือนค้างจ่าย 8,000

หลักฐานในการบันทึกต้นทุนแรงงาน

- บัตรทำงานของพนักงานในสายการผลิต

ค่าใช้จ่ายการผลิต(Manufacturing overhead)

- เช่น ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร และอุปกรณ์ วัตถุดิบทางอ้อม แรงงานทางอ้อม ค่าเสื่อมราคา เครื่องจักรอุปกรณ์ ค่าเบี้ยประกันภัยจ่าย ค่าเช่าจ่าย
- เดบิต ค่าใช้จ่ายการผลิต 54,000
- เครดิต ค่าไฟฟ้าค้างจ่าย 12,000
- ค่าน้ำค้างจ่าย 2,000
- ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องจักร 10,000
- ค่าเช่าโรงงานค้างจ่าย 30,000

การคำนวณต้นทุนผลิตเข้างานระหว่างงวด

- บริษัทโรงงานสุรนันทา
- ใบสั่งผลิต(Job cost sheet)
- เลขที่..... จำนวน.....
- ชื่อ..... วันที่ต้องการ.....
- สำหรับ..... วันที่ผลิตเสร็จ.....

วันที่	วัตถุดิบทางตรง	แรงงานทางตรง	ค่าใช้จ่ายการผลิต

- **ต้นทุนงานผลิตรวม**
- **วัตถุดิบทางตรง** **บาท**
- **แรงงานทางตรง** **บาท**
- **ค่าใช้จ่ายการผลิต** **บาท**
- **รวม** **บาท**
- **ต้นทุนต่อหน่วย** **บาท**

ต้นทุนวัตถุดิบ

การเบิกวัสดุ

- 1. จัดทำใบเบิกวัสดุ (Material requisition slip) เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี
- ระบุรายละเอียด ดังนี้
 - 1. การนำวัสดุไปใช้ในงานสิ่งผลิตใด
 - 2. จำนวนและปริมาณที่ต้องการเบิกใช้
 - 3. ต้นทุนต่อหน่วย

การบันทึกบัญชีวัดถุดิบ

- 1. วัดถุดิบหลักที่สามารถระบุได้ชัดเจน บันทึกเป็นวัดถุดิบทางตรง
- 2. วัดถุดิบทางอ้อม

บริษัท โรงงานสุรนันทา ได้เบิกวัตถุดิบไปใช้ในงานสั่งผลิต ซึ่ง
จำแนกเป็นวัตถุดิบทางตรง 103,400 บาท และวัตถุดิบทางอ้อม

16,600

- เดบิต งานระหว่างผลิต 103,400
- ค่าใช้จ่ายการผลิต 16,600
- เครดิต วัตถุดิบ 120,000

- นำวัตถุดิบไปใช้ในงานสั่งผลิต A1 53,400 บาท
- A2 30,000 บาท
- A3 20,000 บาท
- รวม 103,400 บาท

ค่าแรงงาน จากบัตรทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต(Time ticket)

- บริษัทโรงงานสุรนันทามีค่าแรงงานสั่งผลิต 40,000 บาท ซึ่งจำแนกเป็นค่าแรงงานทางตรง 32,000 บาท และค่าแรงงานทางอ้อม 8,000 บาท
- เดบิต งานระหว่างผลิต 32,000
- ค่าใช้จ่ายการผลิต 8,000
- เครดิต ค่าแรงงาน 40,000
- ค่าแรงงานทางตรง ใช้ในงาน
- A1 12,000 บาท
- A2 10,000 บาท
- A3 10,000 บาท

ค่าแรงงาน

- 1. ค่าแรงงานที่สามารถระบุได้ชัดเจนในงานสั่งผลิต บันทึกลงเป็นค่าแรงงานทางตรง
- 2. ถ้าไม่สามารถระบุได้ชัดเจนในงานสั่งผลิต บันทึกลงเป็นค่าแรงงานทางอ้อม

ค่าใช้จ่ายการผลิต

- อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตประมาณการ = ค่าใช้จ่ายการผลิตประมาณการ
- ประมาณการของฐานคำนวณ
- ประมาณการของฐานคำนวณ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและเกณฑ์ที่ใช้ในการประมาณการ

ค่าใช้จ่ายการผลิต

- เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นภายในโรงงาน เป็นค่าใช้จ่ายรวม ซึ่งไม่สามารถระบุให้กับงานสั่งผลิตแต่ละงานได้อย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 5

ฐานค่าแรงงานทางตรง

- ประมาณการค่าใช้จ่ายการผลิตจริง 800,000 บาท และประมาณการค่าแรงงานทางตรง 1,000,000 บาทต่อปี
- $800,000 / 1,000,000 = 80\%$ (อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตประมาณการ)
- ค่าแรงงานทางตรง 32,000 บาท \times 80% (อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตประมาณการ)
- เดบิต งานระหว่างผลิต 25,600
- เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิต 25,600
- ค่าแรงงานในงานสั่งผลิต 32,000 บาท $(32,000 \times 80\%) = 25,600$

- **ค่าแรงงานทางตรง ใช้ในงาน x อัตราค่าใช้จ่ายการผลิต = ค่าใช้จ่ายการผลิตแต่ละงาน
ดังนี้**
- **A1 12,000 บาท x 80% = 9,600 บาท**
- **A2 10,000 บาท x 80% = 8,000 บาท**

- **A3 10,000 บาท x 80% = 8,000 บาท**

การโอนต้นทุนงานที่ผลิตเสร็จไปยังสินค้าสำเร็จรูป

- งานเลขที่ A1
 - เดบิต สินค้าสำเร็จรูป 75,000
 - เครดิต งานระหว่างผลิต 75,000
 - โอนต้นทุนงานที่ผลิตเสร็จไปยังสินค้าสำเร็จรูป
-
- นำวัตถุดิบไปใช้งานสั่งผลิต A1 53,400 บาท
 - ต้นทุนค่าแรงงานของงาน A1 12,000 บาท
 - ค่าใช้จ่ายการผลิตของงาน A1 9,600 บาท

**การขายสินค้า เสนอราคางานผลิต A1 โดยบวกกำไร 50% จาก
ต้นทุนผลิตและเสนอราคาให้กับลูกค้าในราคา 112,500 บาท**

- กรณี กิจการใช้วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory system)
- เดบิต ลูกหนี้ 112,500
- เครดิต ขาย 112,500(แสดงในงบกำไรขาดทุน)
- บันทึกการขายสินค้า ($75,000 \times 50\% = 37,500$ บาท $+ 75,000 = 112,500$ บาท)
- เดบิต ต้นทุนขาย 75,000
- เครดิต สินค้าสำเร็จรูป 75,000

การคำนวณต้นทุนผลิตเข้างานระหว่างงวด

- บริษัทโรงงานสุรนันทา
- ใบบังผลิต
- เลขที่ **A1** จำนวน 1,000 ชิ้น
- ชื่อแผ่นหน้าปิดรถยนต์ แบบ **A1** วันที่ต้องการ 5 เมษายน 25x1
- สำหรับ บริษัท สวन्दุสิต วันที่ผลิต 31 มีนาคม 25x1

วันที่	วัตถุดิบทางตรง	แรงงานทางตรง	ค่าใช้จ่ายการผลิต
4 มีค.	20,000		
8 มีค.		8,000	6,400
10 มีค.	18,000		
24 มีค.	15,400		
31 มีค.		4,000	3,200

งานA1(ผลิตเสร็จ) ต้นทุนรวม75,000 บาท

	วัตถุดิบทางตรง	ค่าแรงงานทางตรง	ค่าใช้จ่ายการผลิต
	53,400 บาท	12,000 บาท	9,600 บาท

งานเลขที่ A2 (ผลิตยังไม่เสร็จ) 48,000 บาท

วันที่	วัตถุดิบทางตรง	แรงงานทางตรง	ค่าใช้จ่ายการผลิต
8 มีค.	19,000		
13 มีค.		5,000	4,000
15 มีค.	11,000		
20 มีค.	30,000	5,000 10,000	4,000 8,000

งาน A3(ผลิตยังไม่เสร็จ) 38,000 บาท

วันที่	วัตถุดิบทางตรง	แรงงานทางตรง	ค่าใช้จ่ายการผลิต
22 มีค.	15,000		
27 มีค.	5,000		
28 มีค.		4,000	3,200
29 มีค.		6,000	4,800
รวม	20,000	10,000	8,000

- **ต้นทุนงานผลิตรวม**

- **วัตถุดิบทางตรง 53,400 บาท(20,000+18,000+15,400)**
- **แรงงานทางตรง 12,000 บาท (8,000+4,000)**
- **ค่าใช้จ่ายการผลิต 9,600 บาท (6,400+3,200)**
- **รวม 75,000 บาท**
- **จำนวน 1,000 ชิ้น**
- **ต้นทุนต่อหน่วย 75 บาท(75,000/1,000)**

บริษัท โรงงาน สุนันทา
งบต้นทุนผลิต
สำหรับเดือนสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 25x1

หน่วย : บาท

•			
•	งานระหว่างผลิตต้นงวด		0
•	วัตถุดิบทางตรงใช้ไป	103,400(53,400 + 30,000+20,000)	
•	แรงงานทางตรง	32,000(12,000 + 10,000+ 10,000)	
•	ค่าใช้จ่ายการผลิตติดเข้างาน	25,600(9,600+ 8,000+ 8,000)	
•		161,000	
•	ต้นทุนการผลิตรวม		161,000
•	หัก งานระหว่างผลิตปลายงวด (48,000 + 38,000)		86,000
•	ต้นทุนผลิตสำหรับงวด(A1)		75,000

งบกำไรขาดทุน

• ขาย		112,500
• หัก ต้นทุนขาย		
• สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด	0	
• บวก ต้นทุนผลิตสำหรับงวด	<u>75,000</u>	
• สินค้ามีไว้เพื่อขาย	75,000	
• หัก สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด	<u>0</u>	75,000
• กำไรขั้นต้น		<u>37,500</u>

ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานต่ำและสูงเกินไป

- มี 2 กรณี เมื่อนำค่าใช้จ่ายการผลิตเข้างานเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นจริง
- 1. ค่าใช้จ่ายการผลิตเข้างานต่ำไป(Underapplied overhead cost) เดบิต ต้นทุนขาย
- 2. ค่าใช้จ่ายการผลิตเข้างานสูงไป(Overapplied overhead cost) เครดิต ต้นทุนขาย
- ปรับปรุงเข้าบัญชีต้นทุนขาย

การแสดงรายการค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงานต่ำหรือสูง เกินไปเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

- สมมติว่า กิจการมีบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงานต่ำไป เมื่อสิ้นเดือนธันวาคม 25x1 จำนวน 3,750 บาท
- เดบิต ต้นทุนขาย 3,750
- เครดิต ค่าใช้จ่ายการผลิต 3,750
- ถ้ามีบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงานสูงไป จะเครดิต เข้าบัญชีต้นทุนขาย

งบกำไรขาดทุน

• ขาย			112,500
• หัก ต้นทุนขาย			
• สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด	0		
• บวก ต้นทุนผลิตสำหรับงวด	<u>75,000</u>		
• สินค้ามีไว้เพื่อขาย	75,000		
• หัก สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด	<u>0</u>	75,000	
• บวก ค่าใช้จ่ายการผลิตเข้างานต่ำไป		3,750	78,750
• กำไรขั้นต้น			<u>33,750</u>